

کلیات و برنامه درسی سطح سه رشته مشاوره اسلامی^۱

متن مصوبه:

ماده ۱. عنوان

عنوان رشته، سطح سه مشاوره اسلامی است.

ماده ۲. تعریف

سطح سه مشاوره اسلامی، اولین مقطع از این رشته است که در آن، طلاب، مبانی و مسائل مشاوره اسلامی و روش های آن را می آموزند و توانایی پاسخ گویی به نیازهای مربوط و توان تدریس و تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی آن را پیدا می کنند و در پایان، موفق به دریافت دانش نامه این رشته می شوند.

ماده ۳. اهداف

۱. شناخت مبانی و مسائل مشاوره اسلامی، بر مبنای آموزه های قرآن و روایات؛
۲. ایجاد و ارتقاء مهارت های لازم، جهت ارائه خدمات مشاوره و روان درمانی به طلاب؛
۳. تقویت توان پاسخ گویی به پرسش ها و شبهات و حل مشکلات و نیازهای مرتبط با زندگی دینی؛
۴. آشنایی با مکاتب مهم مشاوره؛
۵. شناخت منابع و مآخذ مباحث مشاوره و ایجاد توان فهم آن؛
۶. افزایش توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی و زمینه سازی جهت تألیف و ترجمه در زمینه مشاوره اسلامی؛
۷. ایجاد توان تدریس مباحث مشاوره اسلامی؛
۸. تربیت طلاب مستعد، جهت ورود به سطوح بالاتر؛
۹. زمینه سازی جهت تحقق مطالبه بنیان گذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی^{ره}، و مقام معظم رهبری^{مدظله} در خصوص اسلامی سازی علوم انسانی.

ماده ۴. سیاست ها

۱. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی و ارتقاء سطح سلامت طلاب؛
۲. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی و ارائه خدمات مشاوره اسلامی؛
۳. تأکید بر بهره گیری از روش های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت های حسنه حوزوی؛
۴. تأکید بر روزآمدی و پویایی برنامه های آموزشی و پژوهشی و خدمات مشاوره ای؛
۵. تأکید بر شناسایی استعداد های برتر در زمینه تحقیق، تدریس و خدمات مشاوره اسلامی؛
۶. اهتمام به تقویت تعهد دینی و دفاع از نظام مقدس اسلامی؛

۱. این مصوبه قبلاً به عنوان مصوبه ۸۴۹ در جلسه ۳۲ کمیته بررسی و تصویب رشته ها (دوره پنجم)، مورخ ۹۱/۲/۲۴ به تصویب رسیده بود، که پس از اصلاح مطابق تصمیم جلسه ۸۱ شورای عالی حوزه های علمیه (دوره ششم)، به مصوبه ۹۳۴ تغییر یافت.

۷. اهتمام به تعمیق و گسترش مشاوره اسلامی در حوزه‌های علمی؛

۸. تأکید بر آموزش پژوهش محور؛

۹. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد استانداردهای لازم؛

۱۰. تأکید بر استفاده از منابع اصیل اسلامی در زمینه مشاوره.

ماده ۵. ضرورت

۱. تأکید اسلام بر ارائه و اخذ مشورت و جایگاه برجسته آن در آموزه‌های دینی؛

۲. رسالت حوزه در تربیت نیروی انسانی آشنا با مبانی اسلامی، جهت ارائه خدمات مشورتی به طلاب و مردم؛

۳. نیاز گسترده اجتماع به دریافت خدمات مشورتی مبتنی بر معارف و مبانی اسلامی، از روحانیت.

ماده ۶. نظام آموزشی

نظام آموزشی این رشته، نیم‌سال، درسی^۱ و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه، حداقل شش نیم‌سال و حداکثر هشت نیم‌سال است.

ماده ۷. شرایط پذیرش

۱. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب؛

۲. احراز صلاحیت‌های شخصیتی متناسب با این رشته؛

۳. دارا بودن مدرک علمی سطح دو؛

۴. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی و اخلاقی.

ماده ۸. جدول دروس پیش‌نیاز

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	روان‌شناسی عمومی	۶۴	آشنایی با مفهوم روان‌شناسی و روش‌های آن و تشخیص رابطه آن با سایر علوم و بررسی اجمالی و کلی روان‌شناسی اجتماعی، یادگیری، شخصیت، تربیتی، نوروسایکولوژی، فیزیولوژی اعصاب، انگیزش و هیجان
۲	روان‌شناسی رشد با تأکید بر منابع اسلامی ۱ و ۲	۶۴	آشنایی با ویژگی‌های رشد جسمانی، روانی، اجتماعی، شناختی، معنوی و اخلاقی در دوره‌های مختلف تحول
۳	روان‌شناسی یادگیری	۳۲	شناخت مباحث حافظه، یادگیری (مانند اهداف، طبقه‌بندی بلوم و انواع آن)، مهارت‌های شناختی (مهارت‌های تفکر، تفکر انتقادی و خلاقیت) و هوشیاری
جمع		۱۶۰	

۱. در این نظام، هر درس به صورت مستقل ارزیابی می‌شود و قبولی یا رد در یک درس، تأثیری در قبولی یا رد دروس دیگر ندارد.

ماده ۹. عناوین و مشخصات کلی دروس

ردیف	عنوان	ساعت
۱	دروس عمومی	۶۲۴
۲	دروس تخصصی	۱۳۴۴
	جمع کل	۱۹۶۸

ماده ۱۰. عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

۱. دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه، طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی، طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایه الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
۳	عربی معاصر	۳۲ + ۱۶ نظری عملی	ایجاد توان بهره گیری از متون عربی جدید در حوزه راهنمایی و مشاوره
۴	روش تحقیق پیشرفته	۳۲ + ۱۶ نظری عملی	تقویت توان تحقیق و پژوهش در مسائل مشاوره، با آموزش روش های تحقیق و کیفیت بهره برداری از ابزار و منابع
۵	روش تدریس	۳۲ + ۱۶ نظری عملی	ایجاد توان مهارت تدریس، با آموزش روش ها و فنون کلاس داری و ارزشیابی
	جمع	۶۲۴	

۲. دروس تخصصی

ردیف	نام درس	ساعت	اهداف
۱	انسان شناسی اسلامی	۳۲	شناخت ابعاد وجودی انسان، رابطه روح و جسم، آشنایی با ویژگی های انسان کامل، مباحث خلقت انسان، تأثیرپذیری، رشد و تکامل انسان، از دیدگاه قرآن و روایات
۲	علم النفس	۳۲	شناخت مباحث علم النفس از دیدگاه اسلام، با تأکید بر قوای نفس، شئون و کارکردهای آن
۳	روش های تعلیم و تربیت اسلامی	۳۲	آشنایی با قواعد، روش ها و مراحل تعلیم و تربیت اسلامی، با تأکید بر روش های تغییر رفتار و نگرش
۴	اخلاق اسلامی ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۶۴	شناخت فضائل و رذائل اخلاقی و نشانگان آنها و تبیین روش های تزکیه و تهذیب و راه های کسب فضائل و درمان رذائل در سطح بینش، کنش و گرایش

ردیف	نام درس	ساعت	اهداف
۵	عرفان اسلامی	۴۸	آشنایی با کلیات و اصول عرفان اسلامی و مراحل سیر و سلوک آن بر اساس کتاب آیت‌الله مصباح یزدی، ضمن بررسی عرفان‌های نوظهور و کاذب و تبیین عدم مطابقت آنها با معیارهای عرفان درست
۶	روش‌شناسی فهم آیات و روایات	۳۲	شناخت قواعد، روش‌ها و مراحل فهم آیات و روایات با نگاه تربیتی و روان‌شناختی
۷	روان‌شناسی انگیزش و هیجان	۳۲	آشنایی با مفاهیم و خواص انگیزش و هیجان و اساس عصبی آنها، شناخت غرائز و انگیزه‌ها و طبقه‌بندی آنها و بررسی حالات هیجانی، نشانه‌های آن و عوامل مؤثر بر تظاهر رفتار هیجانی
۸	روان‌شناسی شخصیت	۳۲	آشنایی با مفاهیم و نظریه‌های شخصیت و تحلیل و بررسی صفات شخصیت
۹	روان‌شناسی اجتماعی با تأکید بر آموزه‌های اسلام	۳۲	آشنایی با رفتارها و نگرش‌های گروهی و تأثیر آنها بر افکار و احساسات و شیوه‌های نفوذ اجتماعی، الگوگیری، الگوسازی، ارتباط‌گیری و پیام‌رسانی
۱۰	مکاتب روان‌شناسی	۳۲	آشنایی با مکاتب مختلف روان‌شناسی و بررسی و نقد آنها
۱۱	بهداشت روانی با تأکید بر دیدگاه اسلامی	۳۲	آشنایی با اصول، روش‌ها و عوامل مؤثر بر به‌سازی روانی و شیوه‌های پیشگیری
۱۲	روان‌سنجی با تأکید بر مفاهیم دینی	۱۶+۱۶ عملی	آشنایی با مبانی و اصول کمی‌سازی مفاهیم روان‌شناختی و کاربرد آن در مفاهیم اسلامی
۱۳	آسیب‌شناسی روانی	۳۲	آشنایی با آسیب‌ها، اختلالات و بیماری‌های روانی و علل آن، از دیدگاه‌های مختلف با تأکید بر آموزه‌های اسلامی
۱۴	آمار توصیفی	۳۲	آشنایی با اصول و مفاهیم آماری و روش‌های گردآوری و طبقه‌بندی اطلاعات و تحلیل آنها
۱۵	آمار استنباطی	۳۲+۱۶ نظری عملی	آشنایی با روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها و تعمیم‌یافته به منظور تشخیص
۱۶	نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی ۱ و ۲	۶۴	شناخت و بررسی تطبیقی و انتقادی نظریه‌های رایج مشاوره و روان‌درمانی، اصول و مبانی آنها
۱۷	اصول و فنون مشاوره و روان‌درمانی از دیدگاه اسلام	۳۲	آشنایی با اصول، فنون، روش‌ها و فرآیند مشاوره و روان‌درمانی از دیدگاه اسلام
۱۸	کارورزی مشاوره و روان‌درمانی	۳۲+۳۲ عملی	آموزش عملی اصول، فنون، روش‌ها و فرآیند مشاوره و روان‌درمانی
۱۹	مشاوره گروهی	۱۶	آشنایی با اصول، فنون و روش‌های مشاوره گروهی
۲۰	کاربرد آزمون‌های هوش، استعداد و روانی - فیزیولوژیک در مشاوره	۳۲+۱۶ نظری عملی	آموزش روش‌های به‌کارگیری آزمون‌های هوش، استعداد و روانی - فیزیولوژیک در حوزه‌های شغلی، تحصیلی، ازدواج و خانواده

ردیف	نام درس	ساعت	اهداف
۲۱	کاربرد آزمون‌های شخصیت و بالینی در مشاوره	۳۲+۱۶ نظری عملی	آموزش روش‌های به‌کارگیری آزمون‌های بالینی و شخصیت در حوزه‌های شغلی، تحصیلی، ازدواج و خانواده
۲۲	مصاحبه تشخیصی	۳۲+۱۶ نظری عملی	آشنایی با فنون مصاحبه، مشاهده و فرایند تشخیص
۲۳	مشاوره تحصیلی و شغلی	۳۲	آشنایی با اصول، روش‌ها و فرایندهای مشاوره تحصیلی و شغلی با تأکید بر آموزه‌های اسلام
۲۴	مشاوره اخلاقی و اعتقادی	۱۶+۱۶ عملی	آشنایی با روش‌ها و فنون مشاوره، در شبهات و موضوعات اخلاقی و اعتقادی
۲۵	مشاوره ازدواج با تأکید بر منابع اسلامی	۱۶	شناخت اصول، روش‌ها و فرایندهای مشاوره در انتخاب همسر و امر ازدواج، با تأکید بر منابع اسلامی
۲۶	مشاوره خانواده با تأکید بر منابع اسلامی	۳۲	شناخت اصول، روش‌ها و فرایندهای مشاوره‌ای در خانواده، با تأکید بر منابع اسلامی
۲۷	کارورزی مشاوره ازدواج و خانواده	۱۶+۱۶ عملی	آموزش عملی مشاوره ازدواج و خانواده، با مشاهده فرایندهای مصاحبه تشخیصی، مشاوره ازدواج و خانواده
۲۸	مشاوره بحران و مددکاری اجتماعی	۱۶	آشنایی با فنون و روش‌های مشاوره‌دادن در موقعیت‌های بحرانی و مشاوره‌دادن به مددجویان اجتماعی
۲۹	سمینار در مسائل جدید مشاوره	۱۶+۱۶ عملی	شناخت و بررسی نظریه‌ها، روش‌ها و فرایندهای جدید مشاوره، با توجه به آموزه‌های اسلام
۳۰	زبان تخصصی ۱ و ۲	۳۲+۶۴ نظری عملی	ایجاد توان فهم متون انگلیسی در حوزه مشاوره
۳۱	پایان‌نامه	۱۹۲ عملی	ارائه یک پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در حوزه مشاوره
جمع		۱۳۴۴	

رضا استادی

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه